

موزه قاجار

شهر تبریز در دوره های مختلف تاریخ ایران دارای ارزش و اهمیت خاصی بوده که در دوره ایلخانان و قاجار این شکوه به اوج خود رسیده است. در 1218 ه.ق که عباس میرزا نایب السلطنه فتحعلیشاه گردید...

شهر تبریز در دوره های مختلف تاریخ ایران دارای ارزش و اهمیت خاصی بوده که در دوره ایلخانان و قاجار این شکوه به اوج خود رسیده است. در 1218 ه.ق که عباس میرزا نایب السلطنه فتحعلیشاه گردید، این شهر رسماً ولیعهد نشین شد. در دوره جنگهای ایران و روس، تبریز مرکز نقل و مفر فرماندهی بوده است. از دوره قاجار بناهای زیبایی در این شهر به یادگار مانده است که خانه امیرنظام یکی از این بناهاست. این خانه در محله ششگلان که یکی از محلات قدیمی تبریز است قرار دارد.

در دوره قاجار عمارت‌های بسیار زیبایی در این محله احداث شده بود که خانه امیرنظام گروسی یکی از باارزشتین بازمانده های این خانه های تاریخی است، که هنوز هم با صلابت و عظمت خاصی خودنمایی می کند. این عمارت که اکنون به عنوان موزه قاجار استفاده می شود در دوره ناصرالدین شاه و در زمان پیشکاری امیر نظام گروسی* و توسط وی بنا گردیده است. در خاطرات ناصرالدین شاه در سفرسوم وی به فرنگ از این خانه توصیف فراوان شده است. منابع حاکی از آن است که در دوره های بعد نیز والیان آذربایجان در این عمارت سکونت داشته اند. این قسمت از خانه که اکنون باقی مانده است تنها بخشی از این عمارت زیباست و متأسفانه بخشهای دیگر آن تخریب شده است.

در دوره پهلوی از این خانه به عنوان اداره دارائی و اداره فرهنگ استفاده شده و در سال 1370 شمسی توسط سازمان میراث فرهنگی خریداری گردیده است. با توجه به آسیبهای جدی که به بنا وارد شده بود، با حفظ ویژگیهای معماری بنا و شاخصهای سنتی مورد بازسازی قرار گرفت و در اردیبهشت ماه سال 1385 شمسی پس از اتمام عملیات ساختمانی به عنوان موزه قاجار مورد بهره برداری قرار گرفت.

ویژگیهای معماری :

عمارت امیرنظام در دو طبقه و با زیربنای 1500 متر مربع ساخته شده است. ساختمان مشتمل بر دو حیاط اندرونی و بیرونی است که باغچه ها و حوض ها زیبایی آنرا دوچندان می کند.

16 ستون با سرستون های زیبا ایوان سراسری را نگه داشته اند. در طبقه بالا پنجره های مشبک اروسی با شیشه های رنگی، گچبری های شمالی و جنوبی، همچنین آینه کاری ها و گچبری های تالارهای داخلی و طنبی ها به زیبایی مجموعه می افزایند. در زیرزمین حوضخانه ای وسیع وجود دارد که یکی از زیباترین قسمت‌های بنا است. ستون های استوار حوضخانه و آجرکاری سقف آن بسیار چشمگیر است.

تالارهای موزه :

تالارهای طبقه اول (تالار سگّه ، تالار بافته ، تالار چینی ، تالار آبیگینه ، تالار موسیقی، تالار خاتم و تالار فلزات

تالارهای طبقه دوم) تالار سنگ ، تالار اسلحه ، تالار رجال و فرامین ، تالار معماری و شهرسازی

*امیرنظام گروسی یکی از رجال برجسته ایران در دوره قاجار بود که همواره مناصب مهم حکومتی داشته است. در زمانی که سفیر ایران در فرانسه بود، دستگاه ضرب سگّه را به ایران آورد. در زمان ناصرالدین شاه پیشکار آذربایجان شد، در جریان نهضت تنباکو نقش مثبتی را ایفا نمود؛ در سالهای پایانی عمر به ماهان کرمان تبعید شد و در همانجا درگذشت.

نمای جنوبی موزه قاجار (حیاط بیرونی)

لباس تشریفات محمد حسین خان حاج علیلو (ملقب به سردار عشایر)

فرمان با مهر مظفرالدین شاه قاجار، با تذهیب محل مهر؛ تاریخ سند 1316

شمشیر فولادی با غلاف طلائی و دسته طلائی و عاج؛ متعلق به دوره قاجار

کاسه با نقوش طلائی و مهر «السلطان فتحعلیشاه قاجار سنه 1224» در درون کاسه

ظرف آبگینه با نقوش طلائی و دانه نشان

